

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN KWALITEITSONDERZOEK

**Pieter Nieuwland College
VWO**

Plaats : Amsterdam
BRIN nummer : 14RF|C1
BRIN nummer : 14RF|00|VWO
Onderzoeksnummer : 260229
Datum onderzoek : 17 oktober 2013
Datum vaststelling : 18 december 2013

1. INLEIDING

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 17 oktober 2013 een onderzoek uitgevoerd op de afdeling vwo van het Pieter Nieuwland College, om een oordeel te kunnen uitspreken over de kwaliteit van het onderwijs op deze afdeling en over de naleving van wet- en regelgeving.

Het Pieter Nieuwland College heeft binnen de vwo-afdeling havo/vwo-klassen, vwo-klassen en vwo+ klassen. In totaal heeft het Pieter Nieuwland College ongeveer 950 leerlingen.

Aanleiding

De aanleiding voor dit onderzoek is het volgende.

Wij hebben voor het Pieter Nieuwland College, afdeling vwo een risicoanalyse uitgevoerd. Uit deze analyse kwam naar voren dat de opbrengsten op deze afdeling onvoldoende zijn. Verder kwam uit deze analyse tevens naar voren dat er mogelijk tekortkomingen zijn op het gebied van de kwaliteit van het onderwijsproces en de naleving van wet- en regelgeving.

Op 29 januari 2013 hebben wij de uitkomsten van deze risicoanalyse met het bevoegd gezag besproken. Naar aanleiding van dit gesprek is besloten een onderzoek uit te voeren.

Toezichthistorie

De afdeling vwo van het Pieter Nieuwland College heeft sinds 2009 een basisarrangement.

Onderzoeksopzet

De inspectie baseert haar kwaliteitsoordelen door de onderwijspraktijk van de school te toetsen aan een selectie van kwaliteitsindicatoren uit het toezichtkader voortgezet onderwijs 2013. Bij dit onderzoek hebben we de indicatoren uit het zogenaamde kernkader onderzocht. Dit is het gedeelte uit het toezichtkader dat bij al onze kwaliteitsonderzoeken minimaal wordt beoordeeld. Om het onderzoek goed te laten aansluiten bij de specifieke kenmerken van het Pieter Nieuwland College, afdeling vwo hebben we het onderzoek aangevuld met indicatoren uit het zogenaamde aanvullende kader. Zo zijn indicatoren over aanbod, onderwijstijd, didactisch handelen en ondersteuning en begeleiding toegevoegd. Deze indicatoren zijn toegevoegd omdat ze gezien de leerlingenpopulatie van extra belang zijn.

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Wij hebben relevante documenten van en over de school geanalyseerd.

- Schoolbezoek, waarbij wij in een aantal lessen de onderwijspraktijk hebben geobserveerd.
- Wij hebben gesprekken gevoerd met het management, leraren, zorgfunctionarissen en leerlingen.
- Aan het eind van het schoolbezoek heeft de inspectie de bevindingen van het onderzoek besproken met de directie en bestuur.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 staat de conclusie van het onderzoek waaronder het vervolgtoezicht. In hoofdstuk 3 beschrijven we de bevindingen uit het onderzoek in de vorm van een kwaliteitsprofiel. Dit wordt gevolgd door een paragraaf waarin het oordeel van de inspectie wordt toegelicht en waar mogelijk de schoolontwikkeling in samenhang wordt beschreven.

2. CONCLUSIES EN TOEZICHTARRANGEMENT

Een kwaliteitsonderzoek zoals wij op het Pieter Nieuwland College, afdeling vwo hebben uitgevoerd, leidt tot een zogenaamd toezichtarrangement voor kwaliteit en/of voor naleving. Een arrangement kan *basistoezicht* inhouden of juist *aangepast* toezicht inhouden. In het eerste geval (bij basistoezicht) vinden wij de kwaliteit van voldoende niveau en is het daarom niet nodig om de school onder intensief toezicht te plaatsen. Als er echter teveel tekortkomingen zijn geconstateerd, wordt conform beslisregels geoordeeld dat de kwaliteit onvoldoende is en stellen we een aangepast arrangement vast voor zwakke of voor zeer zwakke kwaliteit en/of voor naleving.

Onze conclusie voor de afdeling vwo van het Pieter Nieuwland College is als volgt:

Op basis van het onderzoek kennen wij aan de afdeling vwo van het Pieter Nieuwland College een aangepast arrangement zwak toe vanwege onvoldoende opbrengsten.

Het onderwijsproces is voldoende, maar kent wel tekortkomingen. De afdeling valt onder intensief toezicht. Met het bevoegd gezag hebben wij afgesproken dat de opbrengsten in het najaar van 2014 weer van voldoende niveau zijn. Hieraan voorafgaand zullen wij een afsluitend onderzoek naar de kwaliteitsverbetering (okv) uitvoeren om na te gaan of de tekortkomingen zijn opgeheven.

Toezichtplan

Verder maken wij nadere afspraken met het bevoegd gezag over te bereiken tussenresultaten. Deze afspraken worden vastgelegd in een toezichtplan.

Wij hebben geen tekortkomingen in de naleving van de wettelijke voorschriften vastgesteld.

3. BEVINDINGEN

In dit hoofdstuk leest u de bevindingen uit ons onderzoek op basis waarvan we tot onze conclusie over de kwaliteit zijn gekomen. Eerst geven we een samenvattend algemeen beeld over de kwaliteit van het onderwijs op de afdeling vwo van het Pieter Nieuwland College. Daarna volgt het kwaliteitsprofiel waarin de oordelen op de indicatoren staan. Vervolgens lichten we die oordelen in onderlinge samenhang toe.

3.1 Algemeen beeld

De inspectie beoordeelt de kwaliteit van het onderwijs op de afdeling vwo van het Pieter Nieuwland College als onvoldoende.

Dit oordeel is gebaseerd op de volgende overwegingen. De opbrengsten zijn, afgemeten aan de prestaties van de leerlingen over de afgelopen drie jaar, onvoldoende. Het bovenbouwrendement en het gemiddelde CE cijfer lagen op de afgelopen twee opbrengstenkaarten ver onder het landelijk gemiddelde en het verschil SE-CE ligt over de drie laatste opbrengstenkaarten boven de 0.5 norm. Het onderwijsproces vertoont weliswaar enkele belangrijke tekortkomingen, met name op de punten van efficiënt gebruik van onderwijstijd, de actieve betrokkenheid van leerlingen en de afstemming van instructie en verwerkingsopdrachten op verschillen in ontwikkeling tussen leerlingen, maar is naar het oordeel van de inspectie van voldoende kwaliteit.

De school werkt in haar kwaliteitszorg voldoende doelgericht en planmatig, maar de borging van de kwaliteit van het onderwijsleerproces en de sturing op de plannen verdient nog aandacht. De inspectie heeft de kwaliteitszorg als geheel voldoende beoordeeld.

De school leeft de onderzochte wet- en regelgeving na.

3.2 Kwaliteits- en nalevingsprofiel

In onderstaande tabel staan de indicatoren die in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader voortgezet onderwijs. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda:

1. slecht
2. onvoldoende
3. voldoende
4. goed

5. niet te beoordelen

Wij hebben daarnaast onderzocht of de school voldoet aan de naleving van enkele wettelijke voorschriften. Dit wordt tot uitdrukking gebracht met de score 'ja' of 'nee'.

De opbrengsten liggen op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie verwacht mag worden		1	2	3	4	5
1.1	De leerlingen behalen in de onderbouw het opleidingsniveau dat mag worden verwacht.				•	
1.2.5	De leerlingen lopen weinig vertraging op in de bovenbouw van de opleiding vwo.		•			
1.3.5	De leerlingen van de opleiding vwo behalen voor het centraal examen de cijfers die mogen worden verwacht.		•			
1.4.5	Bij de opleiding vwo zijn de verschillen tussen het cijfer voor het schoolexamen en het cijfer voor het centraal examen van een aanvaardbaar niveau.		•			

De aangeboden leerstofinhouden bereiden de leerlingen voor op vervolgonderwijs en samenleving		1	2	3	4
3.4	De school heeft een aanbod voor de referentieniveaus taal dat past bij alle leerlingen.			•	
3.5	De school heeft een aanbod voor de referentieniveaus rekenen dat past bij alle leerlingen.			•	

De leerlingen krijgen voldoende tijd om zich het leerstofaanbod eigen te maken		1	2	3	4
4.1	De school programmeert voor iedere leerling voldoende onderwijstijd.			•	
4.2	De school realiseert minimaal de wettelijk verplichte onderwijstijd.			•	
4.3	De leerlingen maken efficiënt gebruik van de onderwijstijd.		•		

Het (vak)didactisch handelen van leraren stelt leerlingen in staat tot leren en ontwikkeling		1	2	3	4
7.1	De onderwijsactiviteit heeft een doelgerichte opbouw.			•	
7.2	De leraar geeft een begrijpelijke uitleg.			•	
7.3	De leerlingen zijn actief betrokken.		•		
7.4	De leerlingen krijgen effectieve feedback op hun leerproces.			•	

De leraren stemmen hun didactisch handelen af op verschillen tussen leerlingen		1	2	3	4
8.1	De leraren gebruiken bij de vormgeving van hun onderwijs de analyse van de prestaties van de leerlingen.			•	
8.2	De leraar stemt de instructie af op verschillen tussen leerlingen.		•		
8.3	De leraar stemt de verwerking af op verschillen tussen leerlingen.		•		

De school biedt effectief aanvullend onderwijs en ondersteuning aan leerlingen die dat nodig hebben. (basisondersteuning) (De school bestrijdt effectief achterstanden.)		1	2	3	4
9.1	De school volgt systematisch de vorderingen van de leerlingen aan de hand van genormeerde toetsen.			•	
9.2	De school bepaalt wat de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte is van individuele of groepen leerlingen.			•	
9.3	De school heeft doelen gesteld die erop gericht zijn om achterstanden te bestrijden.			•	
9.4	De school voert de ondersteuning planmatig uit.			•	

De school bewaakt de kwaliteit van haar opbrengsten		1	2	3	4
12.1	De school evalueert systematisch de opbrengsten.			•	
12.2	De school werkt doelgericht aan de kwaliteit van de opbrengsten.			•	

De school bewaakt de kwaliteit van het onderwijsproces		1	2	3	4
13.1	De school evalueert systematisch het onderwijsproces.			•	
13.2	De school werkt doelgericht aan de verbetering van het onderwijsproces.			•	
13.3	De school borgt de kwaliteit van het onderwijsproces.		•		

Nalevingsindicatoren 2013		Onvoldoende	Voldoende
N1	Door of namens het bestuur is de vastgestelde schoolgids naar de inspectie gestuurd en deze schoolgids bevat de onderzochte onderdelen (WVO, art. 24c en 24a).		•
N2	Door of namens het bestuur is het vastgestelde schoolplan naar de inspectie gestuurd en dit schoolplan bevat de onderzochte onderdelen (art. 24c en 24 WVO).		•

Nalevingsindicatoren 2013		Onvoldoende	Voldoende
N4	Door of namens het bestuur zijn het Examenreglement en het PTA naar de inspectie gestuurd en deze documenten bevatten de onderzochte onderdelen (Eindexamenbesluit art. 31).		•

3.3 Toelichting bij kwaliteitsprofiel

Het bovenstaande algemene beeld en kwaliteitsprofiel lichten we hieronder toe. Daarbij komen achtereenvolgens de volgende aspecten aan bod: Opbrengsten, Onderwijsproces, Kwaliteitszorg en Naleving.

Opbrengsten

De opbrengsten van de afdeling vwo van het Pieter Nieuwland College zijn gemiddeld over de laatste drie opbrengstenkaarten onvoldoende.

Op basis van de laatste drie opbrengstenkaarten (2011, 2012, 2013) is het gemiddelde verschil tussen de schoolexamens en centraal examens boven 0.5, te weten 0.68. Bij de eindexamens van 2013 is het gemiddelde verschil tussen schoolexamens en centraal examens teruggebracht tot 0.36. Het verschil SE-CE zal op de Opbrengstenkaart 2014 echter nog onvoldoende zijn (0.64).

Daarnaast ligt het gemiddelde CE cijfer gemeten over de laatste twee opbrengstenkaarten ver onder het landelijk gemiddelde. Dit betekent dat de afdeling voor het examen 2011 en 2012 wat betreft het gemiddeld CE cijfer tot de tien procent slechts presterende scholen behoort. Op basis van het absolute gemiddelde CE cijfer van het examenjaar 2013 (6.1) is de verwachting dat de afdeling vwo op de Opbrengstenkaart 2014 een verbetering laat zien, maar nog steeds onder het landelijk gemiddelde zal scoren (bolletje 2).

Het bovenbouwrendement ligt op de laatste twee opbrengstenkaarten ook ver onder het landelijk gemiddelde. Daarvoor was het bovenbouwrendement op een enkele dip na (2008-2009) altijd op of boven het landelijk gemiddelde.

Het rendement van de onderbouw ligt over de afgelopen drie schooljaren boven het landelijk gemiddelde.

Het Pieter Nieuwland College heeft de afgelopen jaren met enkele ingrijpende gebeurtenissen te maken gehad. Ten eerste is het gymnasium afgesplitst en deze is verder gegaan als het categorale Cygnus Gymnasium. Hierdoor zijn veel getalenteerde vwo leerlingen uitgestroomd en zetten hun schoolcarrière voort op het Cygnus Gymnasium. Ten tweede heeft in schooljaar 2010-2011 een grote verbouwing plaatsgevonden, waarbij zowel docenten als leerlingen hebben aangegeven dit als zeer storend te hebben ervaren.

Tot slot stond en staat het Pieter Nieuwland College bekend als een 'kansen school', waarbij een relatief groter aantal leerlingen met een lager basisschooladvies in de vwo afdeling terecht zijn gekomen. Hierdoor is de kans groter dat leerlingen een jaar langer over hun vwo opleiding doen of relatief lager scoren dan de gemiddelde vwo-leerling.

Inmiddels is de verbouwing van de school achter de rug en is de rust op school wat dat betreft teruggekeerd. Door een vwo+ klas te creëren, probeert de school ook getalenteerde vwo-leerlingen aan zich te binden, die een gevarieerd extra programma aangeboden krijgen. De school heeft inmiddels een strenger bevorderingssysteem, waarbij er minder 'bespreekruimte' is. De school biedt nog steeds kansen, maar bekijkt ook of deze kansen daadwerkelijk reëel zijn. Om het verschil tussen schoolexamen en centraal examen verder te verkleinen en het gemiddelde CE cijfer te verhogen heeft de schoolleiding met de verschillende secties afspraken gemaakt. De resultaten van de examenkandidaten en de leerlingen uit het voorlaatste jaar worden na iedere periode met leerlingen en eventueel ouders besproken en hierop wordt vervolgens gericht actie gezet. Ook worden er integraal examentrainingen aangeboden.

Onderwijsleerproces

Het onderwijsproces op de afdeling vwo van het Pieter Nieuwland College heeft weliswaar enkele belangrijke tekortkomingen, maar is over het geheel genomen van voldoende kwaliteit.

Het leerstofaanbod in de onder- en bovenbouw voldoet aan de wettelijke (examen) vereisten. De programma's van toetsing en afsluiting worden jaarlijks door de secties geëvalueerd en door de afdelingsleiding gecontroleerd.

Met genormeerde toetsen brengt de school de basisvaardigheden taal en rekenen van de verschillende cohorten in kaart. De school stemt vervolgens haar taal- en rekenaanbod hierop af, zodat leerlingen werken aan het behalen van de referentieniveaus en achterstanden verminderd worden.

Op het Pieter Nieuwland College heerst een prettig schoolklimaat, waarbij leerlingen kansen krijgen en men zich veilig voelt. De school heeft een duidelijke zorgstructuur en werkt in haar zorg en begeleiding op een planmatige wijze. Dit betreft naast leerlingen met een leerlinggebondenfinanciering, ook zorgleerlingen waarbij de wet niet verplicht een handelingsplan op te stellen.

Het pedagogisch en didactisch handelen van docenten voldoet op onderdelen aan het basisniveau. De lessen hebben een doelgerichte opbouw en voor het overgrote deel geven docenten een duidelijke uitleg. Ook het effectief feedback is als voldoende beoordeeld, maar hierin kan de school zich nog versterken. Dit hangt ook samen met de wijze waarop de docenten zorgen dat de leerlingen van de afdeling vwo actief betrokken zijn bij de lessen. Gezelligheid onder leerlingen lijkt bij een te groot deel van de lessen een efficiënt gebruik van de onderwijstijd en voldoende actieve houding van leerling tegen te houden. Docenten grijpen hierop onvoldoende adequaat in. Daarnaast komt er uit de observaties een heel wisselend beeld van de werkvormen naar voren die door de docenten gebruikt worden om de leerlingen aan het werk te zetten. Er zijn enkele goede

voorbeelden, maar daarnaast te veel situaties waarbij de werkvorm onvoldoende motiverend werkt voor de leerlingen.

Wat betreft de meer complexere didactische vaardigheden verdient de afstemming van instructie en verwerkingsopdrachten op verschillen in niveau tijdens de lessen meer aandacht.

De kwaliteitszorg

De zorg voor kwaliteit op het Pieter Nieuwland College is over het geheel genomen van voldoende kwaliteit.

Op de school vindt een jaarlijkse evaluatie van de eindopbrengsten plaats, die vervolgens aan alle docenten van de onder- en bovenbouw gepresenteerd wordt. De verschillende secties zijn vervolgens gevraagd om op basis van de Wolfanalyses een plan te maken om hun resultaten te verbeteren. Deze plannen worden met de schoolleiding besproken en blijven onderwerp van gesprek, maar bevatten geen specifieke prestatieafspraken. Zulke prestatieafspraken zouden volgens de inspectie de plannen meer aanscherpen, waardoor het 'sturen op' de resultaten door de schoolleiding ook makkelijker wordt. Een groot aantal secties heeft nu nog plannen met een bepaalde mate van vrijblijvendheid opgesteld. De school evalueert haar onderwijsleerproces door middel van onder andere leerling- en ouderenquête's en klankbordgroepen. Ook vinden er leerlingenquête's plaats die zich richten op het functioneren van docenten. De school kan deze verschillende evaluaties nog wel op een meer systematische wijze in zetten.

De school werkt over het geheel genomen op een doelgerichte wijze aan schoolontwikkeling. De school heeft een inmiddels - door alle eerder genoemde ontwikkelingen - verouderd schoolplan 2010-2014, maar werkt daarnaast met jaarplannen, die wel up-to-date zijn. Hierin staan heldere doelen geformuleerd, met de daarbij behorende resultaten en verantwoordelijkheden. Aan het einde van het schooljaar wordt het jaarplan zichtbaar geëvalueerd. De inspectie stelt wel vast dat de eerder genoemde sectieplannen, waarin verbeteractiviteiten ten aanzien van de resultaten verder zijn uitgewerkt, niet allemaal even 'smart' geformuleerd zijn. Hier valt voor de school dus nog winst te behalen.

Op het moment van het onderzoek staat de borging van de kwaliteit van het onderwijsproces nog in de kinderschoenen. Deze indicator beoordelen wij dan ook als onvoldoende. Momenteel wordt er een start gemaakt om bij alle docenten van het Pieter Nieuwland College in het kader van de gesprekscyclus lesobservaties uit te voeren. Van belang daarbij is om met elkaar na te gaan wat er bijvoorbeeld onder een goede vwo les verstaan wordt. Dit zou dan kunnen resulteren in een vaste kijkwijzer, waarmee de schoolleiding lesbezoeken kan uitvoeren en zal toezien op de kwaliteit van de lessen. Uit de verschillende gesprekken blijkt wel dat de kwaliteit van schoolexamens en andere toetsen

gewaarborgd wordt, doordat er afspraken zijn dat er altijd meerdere personen gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor het opstellen van toetsen.